

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 1/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

75/2009. (IV. 8.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) szegedi panaszos 2008. november 18-án előterjesztett panaszát a 2009. április 8-án megtartott zárt ülése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv, jelen esetben a Szegedi Rendőrkapitányság vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem kerül sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, ezért a Testület a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 93.§-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos a Szegedi Rendőrkapitányság épületében 2008. november 18-án tartott meghallgatása alkalmával előadta, hogy aznap feleségével az utcán haladt, amikor rendőrök minden figyelmeztetés nélkül a földre leteperték. A felesége a történetek láttán kiabálni kezdett, és kérdezte, hogy mi történik, mire az egyik személy mondta a másoknak, hogy mutassa meg rendőrigazolványát.

A panaszos azért kíván panasszal élni a fenti intézkedés miatt, mert álláspontja szerint „kulturáltabban” kellett volna fellépniük a rendőröknek vele szemben, ugyanis ha szóltak volna neki, hogy rendőrök, és kérték volna, hogy tartson velük, ennek ellenkezés nélkül eleget tett volna. Megalázónak érzi személyére és családjára nézve is a fent leírtak szerinti fellépést.

A meghallgatás során a hatóság részéről eljáró r. szds. kérdésére, hogy kb. egy hónappal korábban megtörtént-e, hogy a panaszos a rendőri felszólításra nem állt meg, hanem kivonta magát az intézkedés alól, a panaszos azt felelte, hogy ilyen nem történt, mert rendőri felszólításra ő minden esetben megáll.

A panaszos a meghallgatás keretében úgy nyilatkozott, hogy kéri panaszának a Testület általi kivizsgálását.

II.

(...) r. ftőrm. és (...) r. szds. közösen elkészített jelentése szerint a panaszban említett napon (...) r. ftőrm. az egyetemről hazafelé tartva észlelte, hogy egy, a körözési dossziéból ismert személy sétál családjával a szegedi Alföldi utcában. Mivel ismert volt előtte az a tény, hogy kb. egy hónappal korábban az érintett már kivonta magát egy rendőri intézkedés alól, az intézkedéshez segítséget kért. Hívására a helyszínrre érkezett a r. szds., majd a két rendőr „Állj! Rendőrség!” felszólítás mellett, testi kényszert alkalmazva a panaszost földre vitte, és a szökés megakadályozása érdekében kezeit hátra helyzetben tartotta. Ezt követően állították elő a panaszost a kapitányságra.

(...) r. ftőrm. a Testület megkeresésére készített újabb jelentésében az alábbiakkal egészíti ki az általa írtakat.

Elmondása szerint egy hónappal a panaszolt eseményt megelőzően ő próbálta intézkedés alá vonni a panaszost, aki akkor elmenekült a helyszínről. Mindez úgy történt, hogy Szegeden, a Londoni krt. 1. szám előtt lépett a körözés alatt álló panaszoshoz, felmutatta szolgálati igazolványát, és megpróbálta intézkedés alá vonni. A panaszos nem tűnt idegesnek, ám miután a főtörzsőrmester közölte vele, hogy rendőr, a panaszos az úttesten átszaladt, és a Gogol utca irányába elfutott. A rendőr megpróbálta követni őt, miközben telefonon is segítséget kért, de a panaszos eltűnt a szeme elől.

Hozzáfűzi, hogy a panaszolt eseményt megelőzően a szüleinél, a testvérénél és az – elfogáskor vele együtt sétáló – élettársánál is eredménytelenül keresték a panaszost. Az élettárs akkor azt állította, hogy már egy éve nem tartják a kapcsolatot.

A panaszolt esetben a testi kényszer alkalmazását követően a panaszos azt mondta, hogy most nem fog elmenekülni, és ellenállást sem fog tanúsítani. Ezután a rendőr a földről felállította a panaszost, és közölte vele, hogy ha nem szükséges, nem fog súlyosabb testi kényszert alkalmazni.

A panaszos előállítását követően a Szegedi Városi Bíróság egy nyomozási bírāja a panaszos előzetes letartóztatását rendelte el.

(...) r. szds. jelentése kiegészítésében a történeteket kollégájával egyezően adja elő. Megjegyzi, hogy éppen szolgálati gépkocsival közlekedett, amikor a rádióforgalmazás útján tudomására jutott, hogy az egyik kollégája segítséget kér egy körözött személy

elfogásához. Kb. 10 perc alatt a megadott helyszínre érkezett, ahol (...) r. ftörm. néhány szavas tájékoztatása után a fent leírt intézkedést foganatosították.

III.

A Testület a rendelkezésére bocsátott információk alapján arra a megállapításra jutott, hogy az intézkedő rendőrök magatartása a panaszos testi épséghez és személyes szabadsághoz fűződő jogainak sérelmét nem, csupán jogszerű korlátozását valósította meg.

1. A panasz kivizsgálása keretében a Testületnek értelmeznie kellett a szolgálaton kívül intézkedő rendőrök eljárására vonatkozó szabályokat.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése alapján a „rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak”. A hivatkozott törvényhely szerint „ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van”.

Az Rtv. rendelkezéseit a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 3. §-ának (6) bekezdése az alábbiakkal egészíti ki: „a rendőr szolgálaton kívül akkor intézkedik, ha kiképzett, egészséges, nincs szeszes italtól befolyásolt, gyógyszer vagy kábító hatású más szer miatti bódult állapotban, és

a) szolgálatban lévő rendőr nincs jelen, és az értesítésével járó késedelem, az intézkedés elmaradása a bűnüldözés érdekeire, az élet- és vagyónbiztonságra másként el nem hárítható hátrányt jelentene, vagy

b) a szolgálatban lévő rendőrnek kell segítséget nyújtani”.

A Testület a rendelkezésére bocsátott iratok alapján megállapította, hogy a foganatosított intézkedés alapjául az szolgált, hogy (...) r. ftörm. egy olyan körözött személyt ismert fel az utcán, aki korábban már kivonta magát a főtörzsőrmester által foganatosított, körözött személy azonosítására és előállítására irányuló intézkedés alól.

Egy olyan személy elfogásának igénye, aki korábban a rendőr ilyen irányú próbálkozását megghiúsította, a Testület álláspontja szerint kimeríti az Rtv.-ben foglalt „halaszthatatlan eset” fogalmát. Az intézkedés foganatosítása szintén megfelelt a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseiben írt követelményeknek, azaz a főtörzsőrmester kiképzett, egészséges, és szeszes italtól nem befolyásolt, továbbá gyógyszer vagy kábító hatású más szer miatt nem bódult állapotban helyezte magát szolgálatba annak érdekében, hogy a helyszínre hívott, szolgálatban lévő kollégájának segítséget nyújtson.

Minderre tekintettel a Testület jogszerűnek minősítette (...) r. ftórm. azon magatartását, hogy a panaszolt intézkedés foganatosítása érdekében szolgálatba helyezte magát.

2. Az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja – egyebek mellett – azt, aki ellen elfogatóparancsot, nemzetközi elfogatóparancsot, illetve európai elfogatóparancsot adtak ki.

Jelen esetben a Testület rendelkezésére bocsátott iratokból egyértelműen megállapíthatóvá vált, hogy a panaszos ellen a Szegedi Városi Bíróság adott ki elfogatóparancsot 2008. 08. 27-én, 17.B.523/2006/16 körözés-irányító ügyszámom zsarolás miatt. Erre tekintettel az Rtv. hivatkozott rendelkezései szerinti elfogás és előállítás intézkedések alkalmazása a panaszossal szemben indokolt és jogszerű volt.

3. Az Rtv. 47. §-a jogosítja fel a rendőrt, hogy – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazzon.

A Szolgálati Szabályzat 59. §-ának (1) bekezdése az Rtv. rendelkezéseit azzal egészíti ki, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

A Szolgálati Szabályzat 58. §-ában foglalt megállapítások szerint a kényszerítő eszközök Rtv. szerinti meghatározásának sorrendje fokozatosságot is jelent, és súlyosabb kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre, vagy sikere eleve kilátástalan. A kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon meg kell előznie

a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, a törvény nevében szavak előrebocsátásával,

b) arra vonatkozó figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

Az 58. § (2) bekezdése útmutatást tartalmaz továbbá arra nézve, hogy a kényszerítő eszközök alkalmazása során mit tekinthet a rendőr ellenszegülésnek. Ennek értelmében ilyen magatartás az a célzatos, fizikai erőfeszítéssel járó tevékenység, amely a rendőrt jogszerű intézkedésének megkezdésében, folytatásában vagy befejezésében akadályozza így különösen, ha valaki élet, testi épség elleni fenyegetéssel vagy fizikai erőszakkal akadályozza, hogy a rendőr valahová belépjen, valahol tartózkodjon, valahonnan távozzon, valakit személyes szabadságában korlátozzon, illetőleg valakivel szemben intézkedést foganatosítson.

A hivatkozott rendelkezés a testi kényszer alkalmazását tehát abban az esetben teszi lehetővé, ha a rendőri intézkedés eredményessége érdekében ellenszegülés megtörésére van szükség. Ez a fentiek értelmében olyan személlyel szemben indokolt, aki a rendőr fellépését célzatos, fizikai erőfelfejtéssel járó tevékenységével akadályozza.

A Testület az ügy kapcsán azzal a komoly jogalkotási hiányossággal szembesült, hogy explicit módon sem az Rtv., sem a Szolgálati Szabályzat nem engedi a legenyhébb kényszerítő eszköznek minősülő testi kényszer alkalmazását konkrét ellenszegülés nélkül, azaz csak az ellenszegülés vagy a szökés veszélyére tekintettel.

Ennek lehetősége csak jogértelmezéssel mutatható ki a többitől a kevesebbre való következtetés eszközével. A testi kényszernél súlyosabb eszköznek számító bilincselés ugyanis az Rtv. 48. §-a alapján a személyi szabadságában korlátozni kívánt személy szökésének megakadályozására is alkalmazható. Amennyiben pedig ebből a célból súlyosabb kényszerítő eszköz alkalmazható, úgy értelemszerűen az enyhébb testi kényszer alkalmazásának is helye van.

A Testület ez alapján egyértelműen megállapíthatónak találta, hogy egy körözés alatt álló személy esetében (aki korábban már vélhetően kivonta magát a rendőri intézkedés alól) fennáll a szökés elégségesen komoly kockázata a testi kényszer alkalmazásához. A Testület erre tekintettel úgy foglalt állást, hogy a rendőri fellépés a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét nem, csupán jogszerű korlátozását valósította meg, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2009. április 8.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök,
testületi tag

Dr. Juhász Imre
elnökhelyettes,
testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Fėja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag